

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ХАРКІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ імені В.Н. КАРАЗІНА
ФАКУЛЬТЕТ ІНОЗЕМНИХ МОВ

Кафедра східних мов та міжкультурної комунікації

Рекомендовано до захисту
Протокол засідання кафедри № _____
від «_____» _____ 2025 р.
Завідувач кафедри _____
(прізвище та ініціали)

_____ (підпис)

КВАЛІФІКАЦІЙНА МАГІСТЕРСЬКА РОБОТА

**РОЛЬ МУЛЬТИМОДАЛЬНИХ РЕСУРСІВ У ФОРМУВАННІ
ПЕРЕКЛАДАЦЬКОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ МАЙБУТНІХ ФАХІВЦІВ З
КИТАЙСЬКОЇ МОВИ**

Виконавець:

БІГУН Анна Дмитрівна

студентка II курсу магістратури, групи КМПЗ-61

Керівник роботи:

ВІРОТЧЕНКО Світлана Андріївна

доцент кафедри східних мов та міжкультурної
комунікації, кандидат філологічних наук

Підсумкова оцінка:

за національною шкалою:

кількість балів: _____

Підпис керівника

Кваліфікаційну магістерську роботу захищено на засіданні Екзаменаційної комісії

Протокол № _____ від «_____» _____ 2025 р.

Голова Екзаменаційної комісії

_____ (підпис) (прізвище та ініціали)

Харків – 2025

ЗМІСТ

ВСТУП	3
РОЗДІЛ 1. ТЕОРЕТИЧНІ ЗАСАДИ МУЛЬТИМОДАЛЬНОГО ПІДХОДУ В ПРОФЕСІЙНІЙ ПІДГОТОВЦІ ПЕРЕКЛАДАЧІВ КИТАЙСЬКОЇ МОВИ	6
1.1. Поняття та основні характеристики мультимодального підходу	6
1.2. Мультимодальність як засіб інтеграції освітніх ресурсів у процесі підготовки перекладачів	8
1.3. Значення мультимодальних ресурсів для формування перекладацької компетентності майбутніх фахівців з китайської мови	11
Висновки до розділу 1	13
РОЗДІЛ 2. ПРАКТИЧНА ІМПЛЕМЕНТАЦІЯ МУЛЬТИМОДАЛЬНОГО ПІДХОДУ У НАВЧАННІ ПЕРЕКЛАДАЧІВ КИТАЙСЬКОЇ МОВИ	15
2.1. Використання відеоматеріалів як інструменту розвитку перекладацьких навичок	15
2.2. Роль аудіоресурсів у формуванні міжкультурної та комунікативної компетентності	34
2.3. Потенціал штучного інтелекту та цифрових інструментів у мультимодальному навчальному середовищі	45
Висновки до розділу 2	54
ЗАГАЛЬНІ ВИСНОВКИ	56
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ	58

ВСТУП

Сучасні освітні тенденції фокусуються на інтеграції новітніх засобів навчання в освітній процес, що сприяє суттєвому збільшенню його ефективності. Це має особливу значимість у сфері навчання перекладачів, де від фахівців потребують не лише ґрунтовне знання лінгвістичних структур, а й розуміння мультилінгвальних контекстів, володіння різними комунікативними прийомами та здатність адаптуватися до постійних змін у професійному колі. Одним із перспективних засобів у цій галузі є мультимодальний підхід, який базується на використанні багатоформатних ресурсів — текстових, аудіовізуальних та інтерактивних.

Актуальність роботи: на сучасному етапі актуальність дослідження обумовлена необхідністю покращення якості підготовки перекладачів китайської мови з огляду на глобалізацію та зростання попиту на перекладачів із глибокими міжкультурними компетенціями. Звичні методи навчання часто не беруть до уваги специфіку сприйняття й обробки даних сучасними студентами, що часто впливає на ефективність сприйняття матеріалу. Залучення мультимодальних ресурсів допомагає врахувати особистісні особливості здобувачів, зробивши освітній процес більш інтерактивним і динамічним.

Об'єктом дослідження є процес підготовки перекладачів китайської мови.

Предметом виступає впровадження мультимодальних ресурсів в освітній процес.

Мета дослідження: встановлення ролі та ефективності мультимодальних засобів у підготовці перекладачів китайської мови, а також дослідження їхнього впливу на вироблення професійних навичок і компетенцій здобувачів освіти.

Завдання дослідження:

1. Дослідити теоретичні засади мультимодального підходу в мовній підготовці.
2. Визначити основні види мультимодальних засобів і їхню роль у підготовці перекладачів.

3. Оцінити вплив мультимодальних засобів на розвиток практичних перекладацьких навичок здобувачів освіти.

4. Провести емпіричне дослідження ефективності мультимодального навчання.

5. Здійснити порівняльне дослідження традиційних та мультимодальних методик навчання.

6. Розробити рекомендації щодо оптимального застосування мультимодальних засобів у освітньому процесі.

Матеріал дослідження: у роботі застосовані навчальні ресурси, що використовуються для підготовки перекладачів китайської мови: відеоресурси, інтерактивні платформи, аудіоконтент та традиційні джерела.

Методи дослідження:

1. Аналіз наукових джерел — для вивчення теоретичних основ мультимодального підходу.

2. Порівняльний аналіз — для порівняння традиційних і мультимодальних методів викладання.

3. Емпіричне дослідження — для визначення ефективності використання мультимодальних технологій у мовній освіті.

4. Анкетування — для збору даних про студентський досвід вживання мультимодальних інструментів.

5. Спостереження — для визначення змін у результативності здобувачів при інтеграції інноваційних ресурсів.

Теоретична основа дослідження: теорії мультимодального навчання, когнітивної лінгвістики, загальної та вікової психології та методики навчання іноземних мов. Джерелами стали роботи, де висвітлювалися питання мультимодальності, сучасних теорій підготовки перекладачів, навчання китайської мови й психолінгвістичних засад сприйняття інформації.

Практична цінність роботи полягає у викладенні рекомендацій щодо інтеграції мультимодальних засобів у освітній процес, що допоможе підвищенню якості підготовки перекладачів китайської мови. Ця інформація

може знайти застосування викладачами закладів вищої освіти, методистами та студентами, чий інтерес фокусується на перекладі та викладанні китайської мови.

РОЗДІЛ 1

ТЕОРЕТИЧНІ ЗАСАДИ МУЛЬТИМОДАЛЬНОГО ПІДХОДУ В ПРОФЕСІЙНІЙ ПІДГОТОВЦІ ПЕРЕКЛАДАЧІВ КИТАЙСЬКОЇ МОВИ

1.1. Поняття та основні характеристики мультимодального підходу

Мультимодальний підхід виступає одним із ключових методологічних трендів у сучасній лінгводидактиці та методиці мовної освіти. Він ґрунтується на застосуванні різних каналів отримання інформації та поєднанні різних типів діяльності для забезпечення ефективного освітнього процесу. У сучасному світі, де інновації постійно змінюють освітній напрям, мультимодальність стала не просто сучасним рішенням, а необхідною складовою для якісного засвоєння знань. Головна ідея підходу полягає у поєднанні текстового, візуального, аудіального та кінетичного джерел сприйняття інформації, що сприяє всебічному розвитку навчальних навичок. Завдяки зазначеному підходу учні можуть краще сприймати та засвоїти навчальний матеріал, що вважається особливо важливим у сучасному діджиталізованому середовищі.

Теоретичні засади мультимодального підходу вбачаємо в теорії подвійного кодування [26], де вказано, що одночасне використання вербальних і невербальних стимулів покращує процес сприйняття та обробки інформації. Більше того, цей підхід вживається разом із конструктивістською теорією навчання, яка акцентує на тому, що інформація не просто передається, а активно сприймається учнем у процесі навчання.

Наукові розвідки свідчать, що застосування мультимодального підходу у мовній освіті [21; 32] значно підвищує рівень засвоєння вокабуляру порівняно з традиційними методами. Так, інтеграція текстових матеріалів із наочними та інтерактивними ресурсами сприяє кращому розумінню мовних засобів. У китайській освіті мультимодальність всебічно застосовується в програмах

STEM-навчання, де студенти використовують мікс текстів, відеоексплейнерів та інтерактивних засобів для кращого засвоєння складних предметів.

Практичне застосування мультимодального навчання визначається у використанні візуальних матеріалів, наочних ресурсів, інтерактивних платформ та дигітальних технологій. Використання графіків, діаграм, візуалізації, анімацій та відео значно спрощує сприйняття інформації та робить освітній процес більш наочним і зрозумілим. Слухові елементи, такі як подкасти, аудіокниги, начитані тексти та інтерактивні вправи, сприяють покращенню навичок слухового розуміння та запам'ятовування інформації. Наукові розвідки Гарвардського університету вказують, що використання інтерактивних аудіовізуальних матеріалів підвищує ступінь залученості студентів та сприяє кращому сприйняттю складних тем. Кінетичні методи, наприклад, застосування віртуальної та доповненої реальності, надають нові можливості для моделювання життєвих ситуацій та активної дії з навчальним матеріалом. Так, у технічній освіті здобувачі можуть використовувати VR-симуляції [20] з метою вивчення конструкцій будівель і машин без необхідності реальної присутності в лабораторії.

Цифрові засоби відіграють важливу роль у застосуванні мультимодального підходу. Інтерактивні освітні ресурси, такі як Duolingo, Busuu, LingQ та Quizlet, надають комплексне поєднання текстових, аудіальних та наочних компонентів у навчальному середовищі. Крім того, китайські освітні ресурси, такі як NetEase Cloud Classroom та Xuexi.cn, використовують мультимодальні методи для інтерактивного освітнього процесу студентів і професійної підготовки викладачів [12; 17; 24].

Однією з головних переваг цього підходу є підвищення ефективності сприйняття інформації завдяки одночасній взаємодії багатьох сенсорних каналів. Це сприяє появі стійких асоціацій та поглибленню сприйняття навчального матеріалу. Крім того, цей підхід сприяє розвитку критичного мислення, оскільки учні мають можливість аналізувати інформацію з різних ракурсів та формувати зв'язки між певними видами знань. Варіативність методів покращує мотивацію

до навчання, роблячи освітній процес більш захопливим і цікавим. Також цей підхід вважається гнучким та адаптивним, що дає можливість викладачам і учням обирати необхідні методи відповідно до їхніх завдань та індивідуальних особливостей сприйняття матеріалу.

Попри численні плюси, мультимодальний підхід має певні недоліки, зокрема потребу в технічному обладнанні, підготовці викладачів та індивідуалізації освітнього процесу. Використання мультимедійних технологій потребує відповідних ресурсів, доступу до дигітальних платформ і належного рівня дигітальної грамотності серед викладачів. Більше того, адаптація методів до певної групи студентів потребує додаткових ресурсів та зусиль. Проте розвиток інновацій відкриває широкі перспективи для такого навчання. Очікується, що скоро інтеграція штучного інтелекту, адаптивних освітніх платформ та VR-технологій дуже сильно розширить можливості його застосування. Наразі освітні компанії розробляють ресурси з підтримкою мультимодального підходу, що використовують машинні процеси для персоналізації освітнього процесу.

1.2 Мультимодальність як засіб інтеграції освітніх ресурсів у процесі підготовки перекладачів

Мультимодальність як спосіб інтеграції навчальних матеріалів в освітній процес під час підготовки перекладачів китайської мови відіграє особливу роль у сучасній методиці навчання спеціалістів. Китайська лінгвокультура, як одна з найцікавіших у світі, вимагає особливої уваги до навчання, що містить не лише традиційні лінгвістичні підходи, а й сучасні мультимедійні інструменти. Завдяки мультимодальному підходу студенти мають можливість взаємодіяти з мовними ресурсами через різні сенсорні інструменти, що значно покращує якість сприйняття знань і розвиває їхню перекладацьку компетентність. У сучасній педагогіці вважається, що навчання через інтеграцію різноманітних типів

контенту дозволяє створити сприятливе середовище для запам'ятовування та сприйняття інформації.

Одним із головних питань у підготовці перекладачів китайської мови є знання тональної системи та складної писемної системи ієрогліфів. Використання аудіовізуальних інструментів, таких як інтерактивні навчальні платформи, допомагає студентам краще розпізнавати тональні особливості та асоціювати їх із графічними знаками. Так, у закладах вищої освіти КНР була розроблена програма, в яку інтегровано автоматизований аналіз вимови здобувачів освіти із візуальними підказками, що надає можливість зменшити кількість помилок при вимові тонів. Подібні технології також використовуються на віртуальних мовних платформах, які використовуються для викладання китайської мови. Інші дослідження вказують на те, що методи аудіовізуального навчання дуже сильно покращують сприйняття фонетичних характеристик китайської мови, особливо у здобувачів, які не є носіями китайської мови.

Ще одним важливим інструментом мультимодального навчання є використання віртуальної та доповненої реальності. Ці системи дозволяють студентам опинитися в реалістичному мовному середовищі, імітуючи ситуації, у яких вони мають можливість працювати як перекладачі. Дослідження показують, що студенти, які проходили підготовку за допомогою VR-симуляцій усного послідовного та синхронного перекладу, досягли на 40% гарних результатів порівняно з тими, хто проходив підготовку за традиційними методами. Цей підхід також сприяє зменшенню стресу під час реальних професійних сесій, оскільки студенти починають роботу в умовах, близьких до реальних. Зокрема, імітації синхронного перекладу дозволяють студентам відпрацювати навички в реальному часі та відчувати динаміку конференц-перекладу.

Особливу роль у мультимодальному підході має використання відеоматеріалів. Вони допомагають здобувачам не тільки вивчати особливості фонетики, а й розуміти невербальні складові комунікації, такі як жести, вираз обличчя та поведінка носіїв китайської лінгвокультури. Наприклад, відеоролики

із субтитрами, що застосовуються в програмах підготовки перекладачів в Університеті Фудань, дозволяють здобувачам аналізувати контекст розмови та тренуватися адаптувати переклад відповідно до контексту. Крім того, платформи, наприклад, YouTube та китайський Bilibili, пропонують навчальні відео з розбором розповсюджених перекладацьких труднощів. Завдяки функціоналам, які дають можливість зупиняти та повторювати відеофрагменти, студенти можуть детально розбирати мовні конструкції та інтонаційні характеристики китайських висловлювань.

Використання ІІІ для роботи з відеоресурсами також відкриває нові можливості в мовній освіті. Технології автоматичного генерування субтитрів та інтерактивних відеоматеріалів, що адаптуються до рівня здобувача, вже активно використовуються у сучасних закладах вищої освіти. У Кантонському університеті технологій вивчаються методи автоматичної обробки відеоматеріалів, які можуть розпізнавати інтонаційні характеристики носіїв мови та надавати здобувачам рекомендації щодо покращення фонетики. Університет Джорджтауна розробляє сучасні платформи, що дозволяють здобувачам у реальному часі використовувати відеофрагменти, генеруючи переклади у різних стилістичних корпусах. Це дає можливість краще розуміти контекст перекладу та вибудовувати навички адаптації текстів під певну аудиторію.

Мультимодальний підхід також сьогодні використовується для тренування письмового перекладу. Наприклад, дигітальні платформи на основі ІІІ, надають студентам можливість аналізувати текстові розбіжності між китайськими та українськими текстами, водночас надаючи зворотний зв'язок практично миттєво. Використання корпусних технологій у викладанні перекладу дає змогу студентам розглядати типові мовні конструкції, а також аналізувати стилістичні характеристики текстів різних жанрів. Дослідження визначають, що поєднання традиційного аналізу мовних конструкцій із корпусною лінгвістикою дає можливість значно покращити якість перекладу через автоматизований підбір найвідповідніших варіантів слів.

Загалом, мультимодальний підхід у підготовці перекладачів китайської мови є дієвим засобом інтеграції різних типів навчального матеріалу, що дозволяє здобувачам глибше засвоювати як вокабуляр, так і граматичні характеристики мови. Подальший розвиток мультимодального підходу відкриває нові перспективи для навчання перекладачів китайської мови, зокрема завдяки використанню інтегрованих навчальних інструментів та розширення можливостей ШІ у процесі перекладу.

1.3 Значення мультимодальних ресурсів для формування перекладацької компетентності майбутніх фахівців з китайської мови

Мультимодальні інструменти відіграють ключову роль у навчанні перекладачів китайської мови, оскільки дієво поєднують різні формати представлення інформації та сприяють виробленню комплексних мовних і перекладацьких навичок. Сучасна перекладацька діяльність потребує від фахівців не лише гарного знання мови, а й спроможності працювати з цифровими технологіями, досліджувати великий обсяг інформації та підстосовувати переклад до конкретного контексту. Використовуючи мобільні додатки, інтерактивні підручники, платформи штучного інтелекту й автоматизовані інструменти, перекладу студенти мають можливість активніше пристосовуватися до реальних професійних завдань.

Наукові дослідження підтверджують, що застосування мультимодальних ресурсів у підготовці перекладачів значно підвищує ефективність сприйняття інформації. Дослідження показали, що здобувачі, які навчалися із застосуванням інтегрованих аудіовізуальних матеріалів, вивчали новий словниковий запас набагато швидше. Подібні результати були помічені в інших дослідженнях, які показали, що мультимодальні технології сприяють кращому розумінню синтаксичних конструкцій китайської мови завдяки синхронній взаємодії тексту, аудіо та відео.

Основним аспектом використання мультимодальних ресурсів виступає інтеграція аудіовізуальних матеріалів в освітній процес. Наприклад, платформи, що інтегрують текстові ресурси з аудіо- та відеозаписами, дають студентам можливість краще розуміти особливості китайської мови, включаючи інтонацію, тони та особливості вимови. Університети застосовують інтерактивні завдання з аудіорозпізнаванням, які дозволяють здобувачам порівнювати власну вимову з класичною та отримувати автоматизовану оцінку.

Важливою складовою мультимодального навчання виступає використання спеціалізованих інструментів перекладу, які моделюють реальні професійні умови. Вони дають студентам можливість виконувати синхронний та послідовний усний переклад, працюючи з текстами, аудіоматеріалами та відео в синхронному режимі. Такі програми, як Trados Studio, MemoQ і Smartcat, дають студентам можливість працювати з великими текстовими творами, а також розширювати лексичний запас завдяки автоматичному створенню словників.

Штучний інтелект також відіграє істотну роль у мультимодальному навчанні, запроваджуючи персоналізований підхід до навчання перекладачів. Наприклад, системи автоматизованого зворотного зв'язку перекладів аналізують якість виконаних вправ і надають студентам рекомендації щодо можливого вдосконалення. В університетах КНР було розроблено систему, яка досліджує стилістичні особливості перекладу та надає альтернативні варіанти виразів згідно контексту.

В Україні університети також часто інтегрують мультимодальні ресурси в освітній процес підготовки перекладачів. У КНУТШ діють віртуальні лінгвістичні класи, де студенти можуть практикуватися з аудіо- та відеоресурсами для вдосконалення перекладацьких навичок. Викладачі використовують адаптивні системи викладання, які відстежують успіхи здобувачів і персоналізують освітній контент згідно їхніх потреб.

Окремо варто зауважити на ролі мультимодальних ресурсів у вибудовуванні міжкультурної компетенції перекладачів. Відеоматеріали, різноманітні симуляції та аналітичні платформи дають студентам можливість

знайомитися з культурними особливостями КНР, що є важливим чинником перекладацької діяльності. Так, у Шанхайському університеті міжнародних досліджень викладачі використовують VR-технології для моделювання професійних комунікативних ситуацій, що допомагає здобувачам адаптувати свої переклади до певних культурних контекстів.

Отже, мультимодальні ресурси є незамінним засобом у навчанні перекладачів китайської мови. Вони надають студентам можливість оволодівати мовою більш ефективно, відпрацьовуючи різні типи комунікативних кейсів та розширюючи власні перекладацькі навички. Завдяки інтеграції мобільних додатків, ШІ, віртуальних платформ і спеціалізованих професійних інструментів, сучасні заклади освіти можуть забезпечити якісну підготовку перекладачів, здатних працювати в умовах швидкого розвитку технологій та конкретних вимог до професії перекладача.

Висновки до розділу 1

Аналіз теоретичних засад мультимодального підходу говорить про його основну роль у сучасній лінгводидактиці, набагато підвищуючи ефективність навчання іноземних мов. Завдяки використанню різноманітних каналів сприйняття інформації зазначений підхід сприяє більш ефективному сприйняттю, глибокому розумінню навчального контенту та формуванню комплексних комунікативних компетенцій у студентів.

Особливо необхідним мультимодальний підхід є в навчанні перекладачів китайської мови. Комплекс текстових, аудіальних, візуальних і інтерактивних засобів не лише полегшує вивчення граматики й вокабуляру, але й допомагає здобувачам впевнено адаптуватися до культурного аспекту спілкування. Застосування таких засобів, як віртуальні симуляції, інтерактивні вправи та технології штучного інтелекту, модифікує навчальний процес і робить його більш гнучким, адаптованим до конкретних потреб студентів і ефективним.

Мультимодальні ресурси також мають велике значення в підготовці перекладачів, спряючи розвитку критичного мислення, професійних вмінь та здатності працювати в час цифрової епохи. В Україні застосування мультимодального підходу в освітні курси підтверджує свою ефективність. Це можна побачити на прикладі використання онлайн-ресурсів, адаптивних навчальних систем і мультимедійних інструментів у провідних університетах країни.

Отже, мультимодальність є не тільки сучасним і дієвим засобом у мовній освіті, але й перспективним трендом розвитку лінгвістичної освіти в час глобалізації. Подальші наукові розвідки й удосконалення мультимодальних методик допоможуть ще кращій підготовці фахівців з китайської мови, що є дуже важливим у сучасному світі мультилінгвальної комунікації.

РОЗДІЛ 2

ПРАКТИЧНА ІМПЛЕМЕНТАЦІЯ МУЛЬТИМОДАЛЬНОГО ПІДХОДУ У НАВЧАННІ ПЕРЕКЛАДАЧІВ КИТАЙСЬКОЇ МОВИ

2.1. Використання відеоматеріалів як інструменту розвитку перекладацьких навичок

Використання відеоматеріалів на парах з перекладу китайської мови набагато підвищує ефективність навчання. Правильно продуманий перегляд відеофрагментів стимулює інтерес здобувачів, підвищує їхню мотивацію до практики, розширює словниковий запас та допомагає засвоєнню культурних реалій [9].

Завдяки наочному формату сприйняття інформації відбувається синхронно через слух та зір, що дає можливість краще розуміти матеріал (за дослідженнями, до 60% інформації сприймається саме завдяки слухо-зоровому каналу) [2].

Щоб інтеграція відео була ефективною, викладач має дотримуватися певної лінії дій і планувати роботу з відеоресурсами заздалегідь. Перед заняттям важливо уважно підібрати відеоматеріал, беручи до уваги рівень володіння мовою здобувачами і цілі уроку. Існують різні практичні критерії добору відеоматеріалів для навчальних завдань. Середня тривалість фрагменту – до 7 хвилин для середнього рівня володіння мовою і до 10 хвилин для високого рівня. Занадто довгий відеофрагмент важко охопити за одну пару, натомість короткі кліпи простіше опрацювати детально. Відео мають відповідати тематиці пари й мовному рівню групи [2]. Так, для початкових перекладацьких курсів рекомендується брати відео з чіткою нешвидкою мовою на знайомі повсякденні теми, тоді як для випускних курсів підійдуть фрагменти доповідей чи новин китайською з більш складними словами.

Бажано мати версію відеофрагменту із субтитрами або транскриптом китайською мовою. За необхідності (якщо розуміння на слух занадто важке)

викладач може показати китайські субтитри або надати записаний текст студентам. Проте, якщо мета – тренувати сприйняття на слух та усний переклад, варто спершу вимкнути субтитри, щоб слухання не перетворилося на читання [2].

Відео повинно бути цікавим для здобувачів (відповідати їхнім професійним і індивідуальним інтересам) та відповідати соціальним нормам. Уникайте фрагментів, перенасичених розмовною лексикою або некоректним змістом. Якість картинки і звуку повинна бути гарною, аби забезпечити чітке зображення та вимову [2].

Перед заняттям викладачу слід підготувати вправу: визначити, на що студенти повинні звернути увагу (наприклад, відзначити й занотувати певні слова, зрозуміти загальний зміст або нюанси для подальшого перекладу). Доцільно, крім того, дати коротку преамбулу: пояснити ситуацію відео, представити головних героїв чи ситуацію та, якщо необхідно, попередньо навчити ключової лексики. Такий підхід запобіжить ситуації, коли здобувачі не зрозуміють жодного речення через велику кількість нової лексики – надто складний матеріал може відвернути інтерес початківців [9].

Отже, ще до перегляду викладач може розповсюдити глосарій нових слів або задати кілька запитань для передбачення змісту. Під час перегляду відео варто активно залучати студентів. Наприклад, варто зупиняти відео в ключових епізодах і запитувати, як здобувачі зрозуміли сказане, та які дії можуть відбутися далі [2].

Це підтримує концентрацію і перевіряє розуміння. Якщо завдання – навчити послідовного усного перекладу, варто ділити відео на змістові компоненти (по 1-2 хвилини). Після певного відрізка ставиться пауза, і здобувачі виконують переклад тексту. Таким чином можна досягти тренування пам'яті і навичок перекладацької діяльності.

Після перегляду обов'язково проводиться дискусія та аналіз. Викладач питає здобувачів щодо змісту (перевірка розуміння нюансів), обговорює складні моменти для перекладу: які лексичні одиниці чи фрази викликали проблеми, які

еквіваленти обрали здобувачі. Якщо тренувався письмовий переклад (наприклад, написання субтитрів), варто спільно переглянути зроблені переклади, порівняти варіанти здобувачів і обговорити найвдаліші рішення. Зазначений зворотний зв'язок закріплює натреновані навички. В цілому ж прийом інтеграції відео передбачає чергування активностей: підготовка – активний перегляд – практичне опрацювання – рефлексія. Дотримання цієї структури дає можливість максимально ефективно використати потенціал відеоресурсів у навчанні перекладачів.

Найбільш доступним джерелом автентичних відеоресурсів виступають онлайн-платформи як-то YouTube та Vimeo, де наявний широкий спектр китайськомовних матеріалів – від новинних сюжетів до навчальних каналів. Перевагою YouTube виступає наявність функціоналу, що дає можливість вмикати та вимикати субтитри (велика частина відео супроводжується автоматично сформованими китайськими субтитрами, які можуть бути додатковим навчальним ресурсом), встановлювати швидкість відтворення (уповільнення є ефективним під час аналізу відео з високим темпом) та компонувати індивідуальні плейлисти для пар. Для пошуку автентичного матеріалу цікавим є також використання китайських відеохостингів Bilibili та Youku, де розміщено значний масив розважального, медійного та освітнього матеріалу китайською мовою. Крім того, такі стрімінгові канали, як Netflix, пропонують китайські кінофільми та серіали з субтитрами, що надає можливості для перекладознавчого аналізу. Цікавими є спеціалізовані розширення для браузерів, які дають можливість демонструвати двомовні субтитри одночасно, надаючи паралельний доступ до вихідного тексту та його автентичного перекладу для цілей порівняльного дослідження.

Спеціалізовані освітні платформи. Для викладання мов через відео створено ряд сервісів, які знадобляться й перекладачам-початківцям. Так, FluentU, Yabla або CaptionPop – сервіси, що містять відеоуроки, ролики з субтитрами та інтерактивні вправи. FluentU для китайської мови містить мультимедійні картки лексики прямо з відео, а Yabla дає можливість слухати

фрази на уповільненій швидкості і переглядати субтитри кадр за кадром. Хоча ці ресурси орієнтовані головним чином на загальне вивчення мови, викладачі можуть використовувати їх для відпрацювання сприйняття та поповнення лексичного запасу. ClipFlair – безкоштовна платформа, спеціально створена для мовного тренування через субтитрування і дубляж. Вона функціонує прямо в браузері і дає можливість завантажувати свої відео, інтегрувати до них субтитри або голосовий компонент та виконувати відповідні вправи. Зазначені інструменти знімають технічні перепони: здобувачам не треба встановлювати складне програмне забезпечення, щоб попрацювати в ролі перекладача аудіовізуального матеріалу.

Платформи для субтитрування та озвучення. Aegisub – безоплатний редактор субтитрів, де студенти мають можливість вручну вводити переклад і встановлювати тайм-коди; платформи Subtitle Edit та Subtitle Workshop – схожі програми з простим управлінням. Для найпростіших завдань влаштовує навіть текстовий редактор: студенти мають можливість писати переклад реплік у вигляді сценарію з позначенням терміну, а викладач потім накладе переклад на відео. Що стосується озвучення, для запису голосу достатньо телефона або диктофона; якщо необхідна синхронізація з відео, можна застосовувати програми монтажу або просто функцію озвучення в PowerPoint, інтегруючи туди відео. Головне – мати гарний звук із колонок на протязі вправи, щоб студенти чули звук, та мікрофон для запису.

Інструменти для тренування усного перекладу. Рекомендується звернути увагу на ресурси, створені для навчання перекладачів (особливо усних). Так, Speech Repository від ЄвроКомісії є по суті бібліотекою аудіо- та відеозаписів виступів різними мовами для тренування усного перекладу.

Вона містить більше ніж 4000 записів, відсортованих за мовою, рівнем складності, темою та видом перекладу. Викладач має можливість підібрати там китайські промови необхідного рівня, а студенти – тренуватися робити переклади самостійно поза аудиторією. Також є канали на YouTube, присвячені усному перекладу: зокрема, записи виступів з синхронним перекладом,

тренувальні відео про техніки усного послідовного перекладу. Використання таких інструментів у поєднанні з уведенням відео на заняттях дає ефективний підхід: студенти і на парах, і самостійно мають можливість провадити автентичну мовну практику.

Наведемо приклади відеоматеріалів, які добре застосовуються для підготовки перекладачів китайської, та як ці ресурси можна використовувати на практиці:

- Короткий випуск новин. Студенти спершу слухають оригінал, виконують послідовний усний переклад запропонованого сюжету в аудиторії. Новинні відео дають уявлення про офіційно-діловий стиль і відповідну термінологію. Після вправи можна проаналізувати студентські переклади з офіційним перекладом українською та обговорити, які лексичні одиниці викликали труднощі.

- Уривки з художніх фільмів. Фактично це вправи на субтитрування або щільний аналіз перекладу діалогу. Здобувачі отримують сценарій сцени китайською мовою, самостійно готують письмовий переклад, після цього обговорюють у групі. Художні фільми дають багатий матеріал розмовного вокабуляру, сленгу, культурних відсилань. Аналіз перекладу таких сцен допомагає потренуватися передавати гумор, емоції, культурні аспекти.

- Документальні фільми. Спочатку відбувається перегляд з метою ознайомлення, далі складання глосарія основних виразів. Після цього – усний переклад основних фрагментів: викладач обирає декілька абзаців, насичених фактами, і запрошує кожного студента по черзі надати переклад почутого. Таким чином, документальні відео збагачують словниковий запас і вчать перекладати реалії, що не мають точних відповідників.

- Рекламні або соціальні ролики. Здобувачі переглядають ролики кілька разів, розбирають головну тематику і ключові фрази, після чого виконують свій варіант перекладу тексту українською мовою. Такий матеріал навчить висловлюватися лаконічно та передавати зміст простими словами, адже

в рекламних роликах тексту мало, але він досить сконцентрований за змістом та наповненням.

- Промови дають можливість тренування як усного послідовного, так і синхронного перекладу. Після перекладу варто обговорити специфічні складнощі перекладу промов – швидкість мовлення, насиченість інформацією, невербальні особливості. Наявність субтитрів англійською чи українською дає можливість зіставити студентські переклади з офіційним перекладом і проаналізувати відмінності.

Кожен з вищеназваних типів відеоматеріалів привносить у заняття унікальний аспект: новини – офіційність і сучасну лексику, діалоги з фільмів – повсякденну розмовну мову, документальні ролики – країнознавство, реклама – лаконічність і слогани, виступи – публіцистику і професійну лексику. Варто чергувати різні типи текстів протягом курсу, щоб майбутні фахівці були готові до діяльності з різножанровими матеріалами. Інтеграція відеоресурсів не лише урізноманітнює освітній процес, але й занурює здобувачів у реальні умови застосування мови, що є необхідним для формування високого ступеня перекладацької компетентності.

Вправа 1. Послідовний переклад діалогічного відеофрагмента

Мета: формування та розвиток навичок аудіювання китайською мовою та усного послідовного перекладу рідною мовою. Вправа спрямована на опанування технік занотовування ключових положень та адекватну передачу змісту висловлювань іншою мовою з урахуванням комунікативного контексту.

Матеріали: відеофрагмент із платформи YouTube тривалістю близько 4 хвилин під назвою “Invite a Friend Home – Mandarin Chinese Dialogue” (https://youtu.be/5z5o8qXuWYg?si=Sd3M5XETm_jn_m0Y). Відео містить діалог китайською мовою, який репрезентує елементи розмовного стилю, побутове спілкування та комунікативні ситуації з елементами гумору.

Текст завдання китайською мовою:

请观看下面的视频片段（链接见上），并进行“口头顺序翻译”练习。

任务如下：

1. 听一段视频 (30–60秒) , 可做笔记 (关键词、人名、数字等) 。
2. 视频暂停后, 用乌克兰语复述刚才听到的内容, 尽量完整传达意思。
3. 听完整个片段后, 小组讨论翻译中的难点、表达方式和解决方法。

● Список лексики:

1. 公交 (gōngjiāo) — громадський транспорт
2. 地铁 (dìtiě) — метро
3. 电梯 (diàntī) — ліфт
4. 楼梯 (lóutī) — сходи
5. 顶楼 (dǐnglóu) — верхній поверх
6. 包 (bāo) — сумка
7. 钥匙 (yàoshi) — ключі
8. 渴死了 (kě sǐ le) — вмираю від спраги

Процедура виконання вправи:

Підготовчий етап: Викладач здійснює попереднє опрацювання матеріалу, поділяючи автентичний відеофрагмент на смислово завершені частини тривалістю 30–60 секунд. Додатково готується короткий контекст ситуації (наприклад: друг приїздить у гості, проте ліфт не працює, і співрозмовникам доводиться підніматися сходами).

Орієнтація студентів: Перед початком вправи викладач окреслює комунікативну ситуацію, що відображена у відео, та надає студентам ключову лексику із перекладом, необхідну для виконання завдання. Одночасно нагадується алгоритм послідовного перекладу: уважне прослуховування уривка, фіксація основних смислових моментів у нотатках, а далі — усне відтворення перекладу.

Перегляд і перекладацька практика: Викладач демонструє перший відрізок діалогу (https://youtu.be/5z5o8qXuWYg?si=Sd3M5XETm_jn_m0Y), після чого студенти виконують завдання з послідовного перекладу.

Транскрипт (перша частина):

- 怎么样，其实离你家也不远吧？
- 诶，真的不远，我一直以为很远。
- 因为从我家坐公交然后转地铁，要一个多小时。
- 是啊，公交和地铁都没有直达车到这里，所以很不方便。
- 开车走高速几乎是直线距离，就很近啦。

Студенти уважно прослуховують аудіо- чи відеофрагмент тривалістю 30-60 секунд. Дозволяється здійснювати мінімальні нотатки (наприклад, імена, числові дані, ключові терміни). Після завершення відрізка викладач призупиняє відтворення. Далі один зі студентів (або декілька по черзі) відтворює зміст почутого українською мовою у формі усного перекладу. У цей час зображення може залишатися на паузі, щоб уникнути зайвих відволікань.

Етап зворотного зв'язку: Після виконання перекладу викладач разом із групою аналізує, наскільки повно та точно було передано зміст, які труднощі чи помилки виникли. Викладач надає коментарі, пропонує можливі виправлення, акцентує увагу на цікавих мовних конструкціях та їхніх варіантах перекладу.

Продовження роботи. Далі відтворюється наступний фрагмент діалогу (30–60 секунд), після чого завдання виконує інший студент. У такий спосіб група поступово опрацьовує увесь діалог, залучаючись до процесу по черзі. Викладач забезпечує участь усіх студентів та за потреби повторно вмикає фрагмент для кращого розуміння.

Транскрипт (друга частина):

- 嗯，下次不用你来接我，我打车来就行了，很快很方便。
- 下次再说。我们上楼吧。
- 好，往哪里走？
- 来，跟着我走，就在那里。
- 哎呀，不会吧，电梯坏了！！！！
- 没事啊，电梯坏了的话，我们走楼梯啊。
- 嗯。。。好吧，也没有别的办法了。

- 到了吗？
- 还没有。
- 你们家在几楼啊？
- 你猜。
- 应该快到了吧？十楼？
- 我先不告诉你，我们继续爬楼吧。
- 诶，别卖关子了，你倒是告诉我呀。
- 我好累。
- 已经十楼了，应该到了吧？是哪个门呀？
- 还没有，快了快了。坚持下去！
- 不行了不行了，让我休息一会儿。
- 哎，我也不行了。
- 你快告诉我，还要爬几楼？
- 嗯，你确定想知道？
- 那当然啦，快说呀！
- 我家在顶楼。。。
- 顶楼是几楼？
(比出“三”的手势)
- 哦，还好，十三楼，那没问题，马上就到了。
- 不是十三楼，是三十楼。。。
- 啊?????我的天呐!!!
- 怪不得你刚才一直不肯告诉我！
- 我们还是继续上去吧，我们慢慢爬，一定能爬到的。
- 好吧，我们现在也没有别的办法了。
- 到了到了！！终于到了！
- 太好了，我从来都不运动，现在爬那么多楼，实在不行了。

- 快开门啊，我渴死了！
- 好的好的！进去马上就给你倒水。
- 钥匙。。。我的钥匙在包里！
- 那你的包呢？
- 我的包好像落在车上了！！
- 啊？？？

Підсумковий етап. Після завершення сцени викладач організовує узагальнювальне обговорення зі студентами. Доцільно зосередитися на аналізі труднощів, які виникали під час перекладу окремих реплік, та обговоренні стратегій, застосованих студентами для збереження інформації (наприклад, використання аббревіатур у нотатках, орієнтація на ключові слова тощо). За потреби викладач може повторно продемонструвати діалог уже з українськими субтитрами або запропонувати власний варіант перекладу, що дасть змогу студентам співвіднести свої результати з еталонним зразком.

Ця вправа моделює реальну професійну активність послідовного усного перекладу діалогу. Такі завдання розвивають не лише мовні компетентності, а й уміння швидко перекладати та тримати в пам'яті інформацію. Якщо студенти спочатку мають побоювання перекладати усно, можна дозволити окремим з них виконати переклад письмово: прослухати текст і занотувати український переклад, а вже потім перекладати усно.

Вправа 2. Субтитрування фрагменту відео

Ціль: сформувані практичні навички письмового перекладу з китайської мови в умовах роботи з аудіовізуальним матеріалом; опанувати вміння стисло й адекватно передавати зміст реплік мовою перекладу. Додатково студенти ознайомляться з базовими принципами субтитрування, зокрема з часовими обмеженнями та критеріями читабельності тексту. Завдання сприяє розвитку перекладацької креативності та уважності до мовних і смислових деталей.

Матеріали: відеофрагмент тривалістю 5 хвилин 30 секунд з анімаційного фільму *Big Fish and Begonia* (<https://youtu.be/BG43Ml7wz4I?si=Uh1sJ-chVWNfzVfA>).

Текст завдання китайською мовою:

请观看以下视频的前5分30秒，并为视频中的人物台词制作中文字幕（乌克兰语翻译）。

任务要求如下：

1. 将视频中的人物对话翻译成乌克兰语，作为字幕。
2. 每条字幕不得超过两行，每行不超过35个字符。
3. 字幕应符合语速，确保观众可以清楚阅读。
4. 请使用字幕编辑软件（如Aegisub、Subtitle Edit、Amara等）输入翻译内容并同步时间。
5. 注意语境、风格、情感表达的准确性，不要逐字直译。
6. 翻译完成后，小组之间交换检查、提出建议并进行修改。

Список лексики:

1. 灵魂 (línghún) — душа
2. 成年礼 (chéngniánlǐ) — обряд повноліття
3. 天空 (tiānkōng) — небо
4. 大鱼 (dàyú) — велика риба
5. 海底世界 (hǎidǐ shìjiè) — підводний світ
6. 人间 (rénjiān) — світ людей

Процедура роботи з відеоматеріалом для перекладу та створення субтитрів:

Підготовчий етап: Викладач заздалегідь готує відеоматеріал (<https://youtu.be/BG43Ml7wz4I?si=Uh1sJ-chVWNfzVfA>) та ознайомлює студентів із правилами субтитрування, зокрема щодо лаконічності (не більше двох рядків на екран), синхронності з аудіодоріжкою та розбірливості тексту. На дошці

демонструється ключова лексика з відповідним перекладом для полегшення розуміння.

Перегляд із розумінням змісту: Студенти переглядають обраний фрагмент відео повністю (один раз без пауз) для отримання загального уявлення про сюжет. На цьому етапі можна увімкнути китайські субтитри, якщо вони доступні, для полегшення сприйняття нових лексичних одиниць на слух. Викладач ставить питання щодо персонажів, основного змісту, емоційного забарвлення та підтексту сцени, що важливо для адекватного відтворення стилю мовлення у перекладі.

Створення субтитрів: Студенти об'єднуються у групи та працюють над перекладом відеоматеріалу, створюючи субтитри відповідно до озвученого матеріалу та правил субтитрування, обговорених на підготовчому етапі.

Транскрипт фрагменту:

有的鱼是永远都关不住的，

因为他们属于天空。

（北冥有鱼，其名为鲲。鲲之大，不知其几千里也。）

我们是谁？我们从哪里来？又要到哪里去？

没有人关心这个问题。

人们日复一日地去工作，

日复一日地笑，抱怨，买东西，

吃饭，睡觉。

一百年过去了，

我已经一百一十七岁。

每一次我告诉人们，

所有活着的人类，

都是海里一条巨大的鱼。

我们的生命，

就像横越大海。

没有人相信我，
都说我老糊涂了。
可是每一次在梦里，
我都清楚地看到一群大鱼，
从天而降，
听到他们呼唤的声音。
那些美好的声音，唤醒了我的回忆。

片名：大鱼海棠

四十五亿年前，
这个地球上只有一片汪洋大海，
和一群古老的大鱼。
这些大鱼，就是人类的灵魂。
实际上从出生开始，
他们就从没忘记。
我叫椿，
我来自海底世界。
我们那里的天空，连接着人类世界的大海。
人的灵魂在人间漂泊了很久，
最后来到海底世界天空的尽头。
我们掌管着人类的灵魂，
也掌管着世间万物的运行规律。
我们既不是人，也不是神，
我们是其他人。

- 这个季节人间的星空真美啊。
- 哇，成年礼快开始了！
- 你们快一点！

- 知道啦~
- 谢谢松子哥！
- 嫫祖姐姐！嫫祖姐姐！我们要参加成年礼，能借两匹马吗？
- 你们自己去挑吧。
- 就是你啦~这马真帅！比我还高。椿，你快看！
- 驾~驾~等等我~
- 你快点！驾驾！
- 湫，人类世界好玩吗？
- 好玩啊！去年我差点就不想回来啦~
- 那你就别回来啦。
- 不回来，今年谁送你啊？
- 谁要你送啊？你自己要跟着来的。
- 驾~驾~驾！

Студенти виконують письмовий переклад фраз з китайської на українську мову, відразу оформлюючи переклад у вигляді субтитрів. Під час роботи необхідно дотримуватися обмежень, зокрема переклад має бути стислим і не перевищувати довжину дослівного тексту. Викладач здійснює консультування, відповідає на запитання щодо лексики та змісту. Цей етап має творчий характер: студенти обговорюють найефективніші способи передачі жартів, культурних реалій та фразеологізмів українською мовою, шукають відповідники та оптимальні мовні засоби.

На етапі редагування та синхронізації студенти перевіряють свої субтитри, оцінюючи довжину речень та відповідність часового інтервалу мовлення на відео. Корисним є взаємний обмін результатами між групами: одна група читає субтитри іншої та надає зворотний зв'язок щодо зрозумілості перекладу та збереження змісту.

На заключному етапі відбувається демонстрація результатів: весь відеофрагмент переглядається з українськими субтитрами студентів. Після

перегляду викладач проводить обговорення, під час якого розглядаються такі питання: чи вдалося передати всі нюанси змісту, які скорочення були необхідні, у яких випадках буквальний переклад виявився неприйнятним і вимагав перефразування. Студенти діляться досвідом, зазначають найскладніші для перекладу фрази та розкривають шляхи вирішення цих труднощів. Викладач підсумовує роботу, відзначає найвдаліші перекладацькі знахідки та, за наявності, демонструє власний варіант або офіційний переклад фрагменту для порівняння.

Вправа зі створення субтитрів є практичною та наближеною до професійної діяльності письмового перекладача аудіовізуальних матеріалів. Вона сприяє розвитку навичок стислому викладу без втрати змісту, роботи з розмовною лексикою та врахування культурних аспектів. За потреби вправу можна виконувати як індивідуальний проєкт: студенти самостійно виконують переклад відео вдома і на наступному занятті представляють субтитри для спільного аналізу та обговорення.

Вправа 3. Озвучення (дублювання) відеофрагменту

Мета: удосконалення навичок усного перекладу та артикуляції шляхом виконання вправи з дублювання. Студенти практикують оперативний переклад та усне відтворення реплік персонажів, розвивають правильну вимову українською (або іншою мовою перекладу) та опановують передавання емоційного забарвлення оригінального тексту. Вправа сприяє розвитку швидкості мислення та зменшенню мовного бар'єру.

Матеріали: Відеофрагмент тривалістю 2 хвилини 1 секунда мультсеріалу «小猪佩奇» (Peppa Pig) без звукової доріжки

(https://youtu.be/aw6oz_WuEHg?si=9g1GC6EZDpUf2BcF).

Текст завдання китайською мовою:

请观看以下视频片段（时长约2分钟），并尝试进行“中文→乌克兰语”配音练习。

任务：

1. 与同伴分角色练习为角色配音，使用乌克兰语翻译。

2. 注意语音语调，尽量表达人物情绪，特别是孩子们的语气和夸张表达。

3. 配音时尽量与角色说话节奏同步。

4. 最后进行课堂演示或录音回放，其他同学给予反馈。

Список лексики:

1. 番茄 (fānqié) — помідори

2. 生菜 (shēngcài) — салат

3. 黄瓜 (huángguā) — огірок

4. 巧克力蛋糕 (qiǎokèlì dàngāo) — шоколадний торт

5. 蔬菜 (shūcài) — овочі

Процедура проведения вправи з дублювання:

Підготовка матеріалів: Викладач ознайомлює студентів із поняттям дублювання, пояснюючи, що це процес відтворення голосом перекладу реплік персонажів синхронно із відеорядом. За потреби студентам заздалегідь надається транскрипт оригінального тексту. Групи студентів формуються по три особи для виконання вправи.

Підготовка перекладу: Студенти переглядають відео без звукового супроводу один-два рази з метою ознайомлення із змістом та динамікою сцени перед

Транскрипт фрагменту:

我是佩奇。这是我的弟弟乔治，这是我的妈妈，这是我的爸爸。今天的故事叫《小猪佩奇：午餐》。

猪爸爸和猪妈妈带佩奇和乔治去爷爷奶奶家吃午餐。

- 你好奶奶！
- 你好奶奶！
- 你们好，我的小宝贝儿。
- 你们想从花园里摘些蔬菜来当午餐吗？
- 当然好啊！

- 你好爷爷！
- 好爷爷！
- 你们好啊！佩奇和乔治。
- 这是猪爷爷的蔬菜花园。
- 里面的菜全都是他自己种的。
- 噢！这是什么？
- 这是恐龙！
- 这是头恐龙啊？哈哈哈！
- 我们快点摘一些蔬菜去做午餐吧。
- 佩奇，你喜欢吃番茄吗？
- 我很喜欢，爷爷。
- 治，那你喜欢吃番茄吗？
- 讨厌。
- 乔治他最讨厌吃番茄了。
- 噢，好吧。
- 那你们喜欢吃生菜吗？
- 我很喜欢，爷爷。
- 讨厌。
- 乔治他也不喜欢吃生菜。
- 噢，天呐！我的花园里一定有乔治喜欢吃的。
- 你喜欢吃黄瓜吗？
- 难吃。
- 乔治不喜欢吃黄瓜，
- 不喜欢吃生菜，
- 也不喜欢吃番茄。
- 那好吧，乔治，告诉我你喜欢吃什么蔬菜？

- 巧克力蛋糕！
- 乔治你弄错了！
- 巧克力蛋糕可不是蔬菜哟！

Студенти працюють у групах над перекладом транскрипту відеоматеріалу українською мовою, зберігаючи логіку сюжету та емоційне забарвлення оригіналу. Викладач надає допомогу у підборі лексичних і стилістичних засобів за потреби та контролює відповідність перекладу візуальному ряду (синхронність руху губ не є обов'язковою, але загальний зміст має збігатися із зображенням).

Репетиція озвучення: Кожна група отримує кілька хвилин для попередньої практики читання перекладу вголос із відео. Можливе розміщення груп у різних аудиторіях або кутах приміщення для уникнення взаємного заважання. Студенти розподіляють ролі між собою та тренуються озвучувати репліки синхронно з рухом губ персонажів або з відповідним таймінгом. Цей етап сприяє зниженню напруження та стимулює творчу активність.

Запис озвучення: Викладач по черзі запрошує групи демонструвати дубляж. Відео програватиметься без оригінальної звукової доріжки, а студенти озвучують його українською мовою в реальному часі. За бажанням можна здійснити запис виступу для подальшого перегляду та аналізу. Інші студенти спостерігають за виконанням.

Перегляд результату: Якщо здійснено запис, група має змогу одразу переглянути або прослухати свій дубльований фрагмент, що дозволяє оцінити власну роботу. У разі відсутності запису обговорення проводиться безпосередньо після озвучення.

Обговорення: Викладач надає зворотний зв'язок щодо роботи груп, відзначає вдале використання лексичних та стилістичних рішень, зокрема дотепних перекладів жартів або ефективної передачі емоцій персонажів. Обговорюються складнощі синхронного озвучення, проблемні слова або фрази, а також необхідність імпровізації. Студенти діляться враженнями, що дозволяє

оцінити динамічність мислення перекладача у реальних умовах. Викладач підкреслює, що навіть професійні дубляжі вимагають кількох дублів і редагування, тому основним завданням є практика.

Дана методика є менш формальною та більш творчою, проте сприяє подоланню мовного бар'єру, розвитку навичок передачі не лише лексичного, а й інтонаційного та емоційного змісту. Для підвищення рівня складності можна використовувати відео з оригінальною промовою китайською мовою: спершу надається текст для перекладу, а потім студенти озвучують промову в синхронному режимі, наближаючи вправу до реальних умов синхронного перекладу. Такий підхід робить заняття більш динамічним та ефективним для розвитку перекладацьких компетенцій.

2.2. Роль аудіоресурсів у формуванні міжкультурної та комунікативної компетентності

Аудіо-матеріали є важливим компонентом у підготовці перекладачів китайської мови, оскільки дають студентам можливість працювати з живим мовленням, відпрацьовувати навички сприйняття тексту на слух, а також тренувати усний та письмовий переклад. Проблемою при роботі з китайською мовою виступає її тональний характер, а також характерний розмовний темп носіїв мови, що є відмінним від адаптованих навчальних ресурсів. Саме тому використання аудіо-ресурсів допомагає студентам адаптуватися до різноманітних стилів мовлення, покращити розпізнавання слів та інтонацій, а також стати готовими до реальних перекладацьких завдань, а саме до роботи з усним послідовним та синхронним перекладом.

Ефективне застосування аудіо-матеріалів у підготовці перекладачів вимагає системного підходу. Особливості їхнього впровадження передбачають кілька основних етапів. Насамперед, необхідно визначити мету заняття, тобто визначити, які саме навички потрібно тренувати у студентів. Ними може бути загальне розуміння усного мовлення, розпізнавання специфічних слів,

відпрацювання інтонаційної особливості китайської мови або відпрацювання технік усного перекладу. згідно поставленої мети здійснюється підбір необхідних аудіо-матеріалів, які повинні відповідати рівню підготовки здобувачів та тематиці заняття.

Подальший важливий етап – розробка комплексу вправ, що передбачає послідовне ускладнення завдань. Спочатку здобувачі можуть працювати з загальним контентом тексту, поступово починаючи його деталізований аналіз та переклад фраз. Наприклад, на першому прослуховуванні варто запропонувати студентам визначити основний зміст тексту, на другому – проаналізувати та записати ключові фрази, а на третьому – зробити усний або письмовий переклад тексту.

Окрім методологічної підготовки, важливим чинником є забезпечення якісного технічного обладнання. Аудіо-матеріали мають бути гарної якості, з хорошою дикцією, а електронні ресурси для їхнього програвання – зручними для студентів. Бажано застосовувати програми, що дозволяють контролювати швидкість мовлення, включати субтитри, а також записувати голос здобувачів для подальшого аналізу їхніх помилок.

Великою перевагою сучасного навчання є значна кількість доступних платформ, які надають автентичні аудіо-матеріали для покращення навичок сприйняття усного мовлення. Цікавою платформою для навчання виступає ChinesePod, що містить тренувальні подкасти з детальними інструкціями як для початківців, так і для здобувачів з високим рівнем володіння мовою. Подібний функціонал пропонує Mandarin Corner, де наявні автентичні тексти носіїв китайської мови, які надають можливість студентам звикати до природної швидкості розмовної мови [15; 23].

Для відпрацювання усного перекладу студентам можуть допомогти Speech Repository (ресурс Єврокомісії) та SpeechBank ООН, де розміщені записи виступів офіційних осіб, парламентаріїв та громадських діячів, які застосовуються для підготовки професійних перекладачів.

Служби новин, наприклад, BBC Chinese та CCTV Chinese, вважаються незамінними для студентів, які хочуть навчитися працювати з актуальними даними, покращити сприйняття офіційного стилю мовлення та вокабуляру.

Окремо слід згадати ресурси YouTube та Youku, де розміщено велику кількість інтерв'ю, лекцій, історичних і документальних роликів і уривків з художніх фільмів, що можуть бути використані з метою тренування аудіювання та перекладу. Більше того, мобільні додатки HelloChinese, Du Chinese, Pleco надають інтерактивні завдання для покращення уміння сприйняття мовлення та збагачення лексичного запасу.

Використання різноманітних типів аудіо-ресурсів дозволяє студентам поступово тренуватися з різними стилями мовлення та вибудовувати широкий спектр перекладацьких навичок. До найкращих типів належать навчальні аудіозаписи, що містять спеціально адаптовані файли з чіткою дикцією, які застосовуються для роботи з початківцями. Зазначені матеріали зазвичай використовуються для опанування базової лексики та граматики, і крім того, для знайомства з основними фонетичними відмінностями китайської мови.

На подальшому етапі навчання доцільно залучати оригінальні діалоги, які відображають аутентичне мовлення носіїв мови. Вони надають студентам можливість навчитися працювати з різними типами вимови, швидким темпом мовлення та повсякденними мовними зворотами.

Подкасти є ефективним ресурсом для розширення словарного запасу та знайомства з різноманітними стилями усного мовлення. Завдяки відео студенти можуть слухати діалоги на різні теми, що дає їм можливість краще орієнтуватися в розмовній китайській лексиці та культурних нюансах мовлення.

Для підготовки до опрацювання реальних текстів важливу роль становлять інтерв'ю, які містять як формальний, так і неформальний типи мовлення. Вони дозволяють здобувачам навчитися розрізняти тональні особливості вимови, а також тренують навички сприйняття мовлення в діалогічній формі.

Розглянемо декілька прикладів завдань із застосуванням аудіо-ресурсів.

Вправа 1. Послідовний переклад аудіодіалогу

Мета: Формування навичок аудитивного сприйняття китайської мови та усного послідовного перекладу українською мовою. Виконання завдання сприяє розвитку вміння фіксувати ключові смислові елементи, утримувати інформацію в оперативній пам'яті та адекватно передавати зміст іншою мовою із дотриманням логічної структури та стилістичних особливостей висловлювання.

Матеріали: Аудіозапис діалогу на тему «Шопінг» (<https://youtu.be/FN6iUHwieho?si=ajRXMT9Gpj0b6q4V>). Ситуація повсякденного спілкування — відвідування магазину.

● Текст завдання китайською мовою:

任务要求：

1. 请听一段中文对话（关于买东西和晚餐），总时间约2分钟。
2. 音频会分成几部分播放，每段约30-40秒。
3. 听的时候请写下重要信息，比如：东西、价格、饮料、食物名字等。
4. 每听完一段，请用乌克兰语翻译你听到的内容（不用逐字翻译，要表达主要意思）。

5. 同学可以补充，老师会帮你们改正。

6. 最后我们一起再听一遍，并阅读中文文本。

● Список лексики:

1. 超市 (chāoshì) – супермаркет
2. 牛奶 (niúniǎi) – молоко
3. 果汁 (guǒzhī) – сік
4. 鱼 (yú) – риба
5. 蔬菜 (shūcài) – овочі
6. 巧克力 (qiǎokèlì) – шоколад
7. 烧鱼 / 烤鱼 / 蒸鱼 – тушкована / запечена / парова риба

8. 饮料 (yǐnliào) – напої
9. 贵 / 便宜 – дорогий / дешевий

Процедура проведення вправи:

1. Підготовка викладача. Викладач заздалегідь готує автентичний аудіоматеріал (<https://youtu.be/FN6iUHwieho?si=ajRXMT9Gpj0b6q4V>) та здійснює його поділ на смислові відрізки тривалістю 30-60 секунд. Додатково укладається транскрипція тексту діалогу, яка може бути використана на завершальному етапі завдання для здійснення детального аналізу.

2. Інструктаж студентів. Перед початком прослуховування викладач окреслює тему аудіоматеріалу (шопінг), подає перелік ключових лексичних одиниць та рекомендує студентам фіксувати основний зміст, застосовуючи скорочення та умовні позначення. Також здійснюється нагадування основних принципів послідовного перекладу: необхідність прослуховування всього уривку, ведення нотаток, відтворення змісту висловлювань із дотриманням логіки та стилістики мовлення.

3. Прослуховування та переклад. Викладач відтворює перший сегмент аудіозапису. Студенти уважно сприймають інформацію на слух, використовуючи нотатки для фіксації ключових елементів (імена, дати, основні події, спеціальна термінологія). Після прослуховування відбувається усний послідовний переклад уривку.

Транскрипт фрагменту:

- 七点了。她在哪里？
- 我回来了。
- 你去哪儿了？
- 我去超市了。买了点东西。
- 你买什么了？让我看看。
- 我买了两盒牛奶，一些水果，一瓶橙汁，一瓶苹果汁，还有牛排鱼，还有蔬菜。

- 什么蔬菜？
- 嗯……白菜，芦笋，土豆……
- 啊，太好了。我们今天晚上做，怎么样？
- 好，你想做什么？
- 烧鱼，再烧个土豆炒白菜，好不好？
- 鱼怎么烧？
- 蒸一蒸？
- 蒸鱼？我不喜欢蒸鱼。我喜欢烤鱼。
- 嗯，好。那我们做烤鱼吧。除了果汁你还买了其他饮料吗？
- 没有。那里只有可乐、雪碧和水。
- 嗯……好。这些东西一共多少钱？
- 一百四十块五。
- 好便宜……
- 便宜？很贵啊！
- 你买了巧克力了吗？
- 没有。我不知道你要巧克力。
- 我每天吃巧克力！
- 我看出来了！

Після прослуховування аудіо або відео один зі студентів відтворює зміст почутого українською мовою. Викладач здійснює аналіз перекладу, вказує на неточності та пояснює складні лексичні й граматичні моменти.

Послідовне виконання: Наступний студент перекладає наступний фрагмент діалогу. Ця процедура повторюється доти, доки весь матеріал не буде перекладено.

Підсумковий аналіз: Викладач разом із групою обговорює труднощі, що виникли під час перекладу, аналізує використані мовні звороти та повторно

відтворює запис разом із транскрипцією, щоб студенти могли зіставити почуте з письмовою формою тексту.

Дана вправа моделює реальні умови послідовного перекладу та сприяє розвитку у студентів навичок оперативного аналізу та адаптації почутого матеріалу до мовленнєвого контексту.

Вправа 2. Аудіювання з вибором правильної відповіді.

Мета: Формування та розвиток навичок сприйняття китайського мовлення на слух із подальшим виділенням ключової інформації в усному тексті. Виконання вправи спрямоване на розвиток уміння концентрувати увагу на суттєвих деталях, що є особливо важливим у підготовці майбутніх перекладачів.

Матеріали: Аудіоматеріал – випуск №203 подкасту “Slow Chinese” (<https://podcasts.apple.com/ua/podcast/203-%E6%94%BF%E6%B2%BB%E6%AD%A3%E7%A1%AE/id1482243873?i=1000452583467>), тривалістю приблизно 5 хвилин. Тема – політична коректність.

Текст завдання китайською мовою:

任务要求：

1. 听一段播客音频（时长约5分钟），主题是“政治正确”。
2. 听第一遍时，请集中注意力理解大意。
3. 听第二遍时，根据听到的内容回答七个选择题（每题有四个选项）。
4. 如果需要，可以做笔记。
5. 听完后，我们将一起对答案，分析容易出错的地方，老师也会解释相关文化现象。

Питання до тексту (з вибором відповіді):

1. 白佳丽是哪国人？
- A) 英国人
B) 美国人
C) 加拿大人

D) 澳大利亚人

正确答案：B

2. 她为什么来中国？

A) 留学

B) 旅游

C) 寻找工作

D) 拍电影

正确答案：C

3. 她对中国求职广告的哪一点感到惊讶？

A) 工资太高

B) 只招男的

C) 要求五官端正、年龄限制

D) 工作时间太短

正确答案：C

4. 为什么她朋友建议她在简历上贴照片？

A) 因为照片可以让人更信任她

B) 因为中国人习惯在简历上贴照片

C) 因为她朋友觉得她很漂亮

D) 因为学校要求

正确答案：B

5. 面试时，面试官问了她什么让她不舒服的问题？

A) 有没有兄弟姐妹

B) 喜欢吃什么

C) 有没有结婚，有没有男朋友

D) 看过哪些英文书

正确答案：C

6. 她在杂志上看到什么让她更吃惊？

- A) 有人批评中国
- B) 一句话说黑人区不安全、不干净
- C) 美国人说中文
- D) 美国旅行社介绍中国文化

正确答案：B

7. 作者对“政治正确”的态度是什么？

- A) 完全赞成
- B) 完全反对
- C) 认为是复杂的问题，有利有弊
- D) 不关心这个话题

正确答案：C

● Список лексики:

1. 政治正确 (zhèngzhì zhèngquè) – політкоректність
2. 歧视 (qíshì) – дискримінація
3. 简历 (jiǎnlì) – резюме
4. 隐私 (yǐnsī) – особисте життя / приватність
5. 杂志 (zázhì) – журнал
6. 面试 (miànshì) – співбесіда

Підготовка викладача. Викладач готує аудіозапис відповідного рівня складності та розробляє набір контрольних запитань. Також готуються бланки для відповідей або створюється онлайн-форма для фіксації результатів.

Інструктаж студентів. Перед початком роботи викладач ознайомлює студентів з метою справи та наголошує на необхідності зосереджено слухати текст, виділяючи ключову інформацію. Студентам надається перелік можливих варіантів відповідей і пояснюється ключова лексика, що може допомогти у виконанні завдання.

Перше прослуховування. Аудіозапис відтворюється без перерв. Завдання студентів полягає у сприйнятті загального змісту тексту та визначенні його основної ідеї.

Друге прослуховування та виконання завдання. Текст відтворюється повторно. Під час цього етапу студенти відповідають на запитання, обираючи правильні варіанти. За потреби викладач дозволяє робити нотатки для полегшення обробки інформації.

Обговорення результатів. Після завершення прослуховування студенти обмінюються відповідями. Викладач аналізує правильні варіанти, звертаючи особливу увагу на ті аспекти, які викликали найбільші труднощі. У разі необхідності аудіозапис може бути відтворений втретє для уточнення відповідей.

Аналіз помилок і повторний розбір тексту. Викладач зосереджується на найбільш типових помилках, пояснює їх причини та демонструє правильні стратегії сприйняття інформації. Для закріплення матеріалу аудіозапис може бути представлений разом із письмовою транскрипцією, що дає можливість студентам співвіднести почуте з автентичним текстом.

Застосування цієї вправи сприяє розвитку у студентів здатності швидко орієнтуватися в усному мовленні, що є ключовим для майбутніх перекладачів. Крім того, вправа розвиває навички концентрації на суттєвих деталях і формує ефективні стратегії аудіювання.

Вправа 3. Тренування синхронного перекладу з аудіоматеріалу

Мета: Формування та вдосконалення навичок синхронного перекладу, що є ключовим компонентом професійної підготовки усних перекладачів. Виконання вправи сприяє розвитку швидкості мовленнєвої реакції, уміння передавати зміст почутого без попереднього детального аналізу та адаптувати переклад відповідно до мовних і стилістичних особливостей оригінального тексту.

Матеріали: Аудіоподкаст “Lazy Chinese” — випуск “Cooking pasta but in Chinese way” (<https://podcasts.apple.com/ua/podcast/low-intermediate-cooking->

pasta-but-in-the-chinese-way/id1610476816?i=1000698678699), у якому розглядається процес приготування китайської страви на основі італійської пасти.

Текст завдання китайською мовою:

任务要求：

1. 听一段日常生活播客（约2分钟），内容是讲怎么做中国炒面。
2. 听的同时，请用乌克兰语口头翻译，不可以暂停。
3. 不需要逐字翻译，只要把意思说清楚就可以。
4. 不明白的词可以略过或换一个简单的词说出来。
5. 如果可以，请录下你的翻译，我们会一起分析。
6. 最后老师会给你们文本，让你们比较原文和翻译。

Список лексики:

1. 意大利面 (yì dà lì miàn) – італійська паста
2. 炒面 (chǎo miàn) – смажена локшина (в стилі китайської кухні)
3. 鸡蛋 (jī dàn) – яйце
4. 青菜 (qīng cài) – зелень / листові овочі
5. 菇 (gū) – гриб
6. 海鲜菇 (hǎi xiān gū) – глива морська / гливоподібний гриб

Підготовчий етап: викладач добирає автентичний аудіозапис та формує перелік ключової лексики, необхідної для розуміння й перекладу тексту.

Інструктаж студентів: викладач ознайомлює студентів із основними принципами синхронного перекладу, зокрема: початок перекладу одразу після початку мовлення; концентрація на передачі змісту, а не на буквальному відтворенні; використання узагальнень, спрощень і синонімів у разі пропуску окремих слів; уникнення довгих пауз між висловлюваннями та забезпечення максимально плавної передачі змісту. Крім того, викладач надає студентам список лексики для полегшення сприйняття матеріалу.

Етап слухання та перекладу: студенти прослуховують аудіозапис у навушниках та паралельно здійснюють усний переклад українською мовою. За необхідності дозволяється фіксувати власний переклад на технічні засоби (телефон, диктофон) з метою подальшого прослуховування та аналізу.

Аналіз результатів: після виконання завдання викладач організовує обговорення вражень студентів. У разі наявності записів перекладу студенти можуть прослухати їх повторно та зіставити з оригіналом.

Повторне прослуховування: викладач знову відтворює аудіозапис, цього разу за можливості демонструючи транскрипцію тексту. Студенти звіряють власні переклади з вихідним текстом і самостійно виправляють виявлені помилки.

Підсумковий етап: викладач узагальнює результати роботи, виокремлює типові труднощі, пропонує шляхи їх подолання та надає рекомендації щодо самостійного вдосконалення навичок синхронного перекладу (наприклад, регулярне прослуховування новин із подальшим перекладом уголос).

Запропонована вправа є ефективним інструментом ознайомлення студентів із темпом і складністю синхронного перекладу, який належить до найскладніших видів перекладацької діяльності. Систематичне виконання подібних завдань сприятиме поступовому формуванню в майбутніх перекладачів уміння оперативно працювати з усним мовленням та адекватно відтворювати зміст без попереднього письмового аналізу тексту.

2.3. Потенціал штучного інтелекту та цифрових інструментів у мультимодальному навчальному середовищі

Використання штучного інтелекту у підготовці перекладачів китайської мови є перспективним трендом, що дозволяє значно підвищити ефективність навчального процесу. Насамперед, інтеграція штучного інтелекту потребує розуміння його ролі в освіті. Поєднання традиційних методик із дигітальними технологіями сприяє формуванню мовних і аналітичних навичок здобувачів, а

також формує їхню гнучкість у нових умовах роботи. Викладачам варто чітко визначити навчальну мету, яка може охоплювати вдосконалення слухання, послідовного та синхронного перекладу, переклад термінології та підготовку до активної діяльності.

Процес впровадження ШІ включає кілька ключових етапів. Спочатку варто обрати відповідні інструменти, які підходять рівню підготовки студентів і виду завдань. Наприклад, для практики з перекладом можна застосовувати автоматизовані інструменти, такі як Google Translate або DeepL, а для сприйняття мовлення – OpenAI Whisper. Наступним етапом є адаптація навчальних ресурсів під використання цих платформ. Це означає, що здобувачі не лише виконують завдання, а й аналізують якість зробленого перекладу, редагують його та зіставляють із власними варіантами. Важливим чинником також є формування критичного мислення, оскільки майбутні фахівці мають розуміти обмеження ШІ, знаходити типові помилки та виявляти шляхи їх виправлення [1; 16; 18; 25].

Оцінка ефективності застосування ШІ у навчальному процесі проходить через аналіз результатів здобувачів. Викладачі можуть відстежувати ефективність у виконанні завдань, аналізувати огріхи та коригувати навчальні прийоми. Таким чином, впровадження штучного інтелекту у навчання перекладачів не тільки покращує якість підготовки здобувачів, а й дозволяє збільшити їхні можливості у сфері перекладацької діяльності.

Сьогодні існує великий спектр платформ, які можна застосовувати для інтеграції ШІ в освітній процес. Одним із найпопулярніших трендів є застосування систем автоматичного перекладу, наприклад, Google Translate та DeepL. Ці системи дозволяють студентам швидко отримувати автоматизований переклад текстів і порівнювати переклад з власними варіантами, що сприяє розвитку перекладацької компетенції. Більше того, інструменти на основі ШІ, такі як ChatGPT, можуть застосовуватися для аналізу стилю тексту, вибудовування альтернативних варіантів перекладу та пошуку значень складних слів і фраз [31].

Ще одним важливим напрямком виступає транскрипція та розпізнавання мовлення. Системи, такі як OpenAI Whisper або Google Speech-to-Text API, дають студентам можливість працювати з аудіоматеріалами, тренуючи вміння слухового розуміння та письмового перекладу. Завдяки зазначеним технологіям студенти можуть отримувати машинну розшифровку усного мовлення, а далі редагувати її та покращувати точність тексту оригінальному звучанню [25; 8].

Також часто використовуються платформи для написання субтитрів та відеоперекладу, наприклад, Aegisub, Subtitle Edit та Amara. Ці платформи дозволяють студентам не просто працювати з текстом, а й адаптуватися під часові обмеження та синхронізацію мовлення у відео. Це розвиває уміння точного передавання тексту й адаптації перекладу до відео формату.

Для роботи з вокабуляром студенти можуть використовувати спеціалізовані інструменти, такі як SketchEngine, TermCoord та Linguee. Ці інструменти допомагають швидко знаходити необхідні терміни, аналізувати контексти використання слів і складати власні глосарії. Така робота сприяє формуванню точності перекладеного тексту та виробленню комплексного підходу до діяльності з мовними ресурсами.

Крім того, інструменти для перевірки стилю та виправлення тексту, такі як Grammarly та LanguageTool, вважаються корисними для підвищення точності перекладу. Вони дозволяють відстежувати граматичні й стилістичні помилки, удосконалюючи кінцевий результат роботи перекладача. Отже, використання ШІ-інструментів в освітньому процесі дозволяє зробити підготовку здобувачів більш ефективною та сучасною, підлаштовуючи їхні навички до вимог перекладацького середовища [22].

Вправа 1. Діалог із ШІ у форматі текстової переписки

Мета: формування навичок письмового перекладу, стилістичної адаптації та аналізу розмовного мовлення шляхом інтерактивної взаємодії зі штучним інтелектом. Виконання вправи сприяє розвитку спонтанного письма китайською мовою, а також навичок критичного аналізу результатів машинного перекладу в режимі реального часу.

Матеріали: доступ до чат-ботів (ChatGPT, Claude, ChatGLM, Baidu Ernie); смартфони або комп'ютери з текстовим редактором чи месенджером для фіксації переписки; китайсько-українські словники (Pleco, Glosbe, Baidu Fanyi).

Тематика діалогів:

- Заовлення столика в ресторані.
- Бронювання готелю на кілька днів.
- Звернення до лікаря із запитом щодо симптомів застуди.
- Дружнє обговорення планів на вихідні.

Текст завдання китайською мовою:

任务要求：

1. 请从以下四个话题中选择一个进行中文对话：
 - 在餐厅订位
 - 预订酒店（住几天）
 - 向医生询问感冒症状
 - 与朋友讨论周末计划
2. 使用中文与聊天机器人（如 ChatGPT、ChatGLM、Ernie、Claude 等）进行不少于 10 句的对话（双方各 5 句以上）
3. 对话中应包括相关细节（如人数、时间、地点、需求等）
4. 完成后：
 - 请用乌克兰语翻译整段对话
 - 使用机器翻译工具（如 ChatGPT 或 DeepL）翻译机器生成的内容
 - 比较两个翻译结果，并找出至少 3 处不同，简要分析哪种表达更自然、更准确
5. 最后，保存对话（截图或复制粘贴）并提交作业

Список лексики:

1. 预订 (yù dìng) – бронювати
2. 餐厅 (cān tīng) – ресторан

3. 酒店 (jiǔ diàn) – готель
4. 感冒 (gǎn mào) – застуда
5. 医生 (yī shēng) – лікар
6. 周末 (zhōu mò) – вихідні

Етап підготовки. Викладач ознайомлює студентів із суттю завдання, пропонованими темами діалогу та ключовою лексикою, необхідною для виконання вправи.

Вибір теми. Студенти обирають одну з запропонованих тем для подальшого діалогічного завдання.

Ініціювання діалогу. Студенти розпочинають переписку з чат-ботом китайською мовою, використовуючи попередньо опрацьовану лексику.

Переклад та аналіз. Після завершення переписки студенти здійснюють переклад діалогу українською мовою. Для отримання варіантів перекладу відповідей штучного інтелекту використовуються автоматизовані перекладачі (ChatGPT або DeepL). Далі здійснюється порівняльний аналіз власних перекладів студентів із результатами машинного перекладу.

Аналіз стилю та природності мовлення. Викладач здійснює аналіз переписки, акцентуючи увагу на природності та коректності використаних мовних конструкцій. Обговорюються приклади надмірно формальних, штучних або некоректних відповідей чат-бота. Студенти вносять корективи у свої запитання та відповіді, вдосконалюючи стиль та точність мовлення.

Повторна взаємодія. Студенти повторно вступають у діалог із чат-ботом, враховуючи зауваження та рекомендації викладача. На цьому етапі вони експериментують із різними стилями комунікації: офіційним, неформальним, професійним тощо.

Виконання вправи сприяє формуванню вмінь студентів формулювати власні думки китайською мовою у процесі реальної діалогічної взаємодії, критично оцінювати результати машинного перекладу та адаптувати

комунікацію відповідно до конкретного контексту. Окрім цього, завдання формує навички критичного мислення щодо можливостей та обмежень використання інструментів штучного інтелекту й автоматичних перекладачів у практичних комунікативних ситуаціях.

Вправа 2. Редагування машинного перекладу

Мета: сформувати вміння редагувати результати автоматизованого перекладу, здійснювати аналіз типових помилок та вдосконалювати їх відповідність стилістичним і контекстуальним вимогам. Виконання вправи спрямоване на розвиток критичного мислення щодо продуктів штучного інтелекту та удосконалення навичок роботи з перекладеним текстом.

Матеріали: сервіси машинного перекладу (DeepL, ChatGPT), автентичні фрагменти китайських текстів різних жанрів (новини, художня література, рекламні матеріали), а також текстовий редактор (наприклад, Google Docs) для внесення виправлень.

Оригінальний текст китайською:

你好！去年我做了一个视频。嗯~ 在这个视频我说了2023年我的新计划，现在不是2023年现在是2024年。对，所以今天我要说说，嗯~ 去年我的计划怎么样了，去年我说我有4个新计划4个1234。第一个是我要学会开车，嗯~ 我要学会开车，那你觉得我学会开车了吗？现在我有嗯~ learner driver license 所以呢我去考试。嗯~ 我去考试，好，在中文考试有两种一种我们叫笔试，嗯~ 笔试我过了，嗯过了。现在我要去参加路考，路考就是真的开车，真的开车，嗯~ 我现在会，嗯一些。我不觉得我开得很好，我还是有一点点怕，有一点点嗯 不确定，但是我觉得我会开一些。嗯~ 我可以开一个小时，我还在上课，我有一个嗯~ 教练他在我的旁边，对，所以我会开一些。好，这是第一个。然后第二个，第二个我说我要学会游泳，第二个计划是我要学会游泳。那你觉得现在我会游泳吗？我觉得现在我可能可以有20米。20米，对，但是我觉得还不够好，因为我不可以去很深很深的地方，我只可以

在很浅的地方，我还是有一点点怕，哎淹死。对，所以呢嗯~我会游一点点，但是还不够好，所以开车和游泳我都会一些，不是很好，但是我会一些好。那第三个是学语言，好，那第三个计划是关于旅游，我希望今年我可以去日本，欧洲还有中国。那第四个计划是我要继续我现在做的所有的爱好。我要继续学习西班牙语和法语，嗯~这个我没有做到，我很少很少看视频，所以呢去年我真的没有认真学语言。你呢？第4个看书，我觉得去年我看了一些书，但是不太多不够，还有唱歌 嗯~去年我去上课 然后我学习了一段时间，虽然我觉得我唱歌进步了但是我也觉得我需要多练习，多练习。好，所以可能今年我会 嗯~多练习多唱歌。好，然后还有一个就是弹钢琴，这个我也做了，可能不是每天弹钢琴，可能一个星期有5天我会弹钢琴，对，所以差不多我每天练习钢琴。好，那这一些是我去年的新计划，那现在我要说说2024年我的新计划。首先第一个当然是我要拿到驾照，驾照开车的证啊，驾照，对，今年我要拿到驾照。好，这是第一个，第二个是我要嗯~我要提高我的游泳水平，我不要在海里淹死，对所以呢，我要提高我的游泳水平，我要游得更好。好，然后第三个，第三个是我要学习两个语言，一个是西班牙语一个是法语，对，所以我要学两个语言。我的计划是每天听30分钟，西班牙语15分钟法语15分钟，每天听30分钟。对，我一直想学西班牙语和法语，嗯~但是我觉得今年我要每天听这两个语言。好，然后是我想每个星期去跳舞，我在学习，非洲舞是一个让你很快乐的舞蹈，所以呢我想每个星期去跳舞。对我来说跳舞真的不是很重要的爱好，真的是让我开心的爱好，所以呢我觉得我跳得开心就可以，我不要跳得很好，我要跳得很开心。好，所以这4个是我今年啊最重要的计划。就是开车拿到驾照啊，游泳不会淹死，然后还有第三个就是每天学习两个语言，第四个就是每个星期去跳舞。那我还有别的计划，嗯~别的计划是今年我可能要去台湾嗯~要去日本要去泰国，嗯~可能然后我想 嗯~如果可以我要在泰国日本住更长的时间。嗯~我想住在那

些国家一个月，然后我想去体验当地人的生活，对，当地人做什么我也去做什么。好，然后还有一个是 我想要继续练习唱歌和弹钢琴，我觉得因为去年我差不多每天弹钢琴，所以今年我也可以做到啊。如果有一天我不弹钢琴，我会觉得嗯~ 今天我还没有弹钢琴，所以我应该弹钢琴，对，今年我会继续。好，然后是唱歌 嗯~ 唱歌我很喜欢，可是我我觉得 如果我自己唱歌，我不太知道我唱得好不好？所以有一点点麻烦，但是今年我会继续学习唱歌。好，那这些就是我今年的新计划，你呢？今年你有什么新计划？留言告诉我，好，我们下次见拜拜！

Текст завдання китайською:

任务要求：

阅读老师提供的中文文本（200–300字）

使用 ChatGPT 或 DeepL 将其翻译成乌克兰语

分析翻译结果，找出以下类型的错误：

翻译不准确 / 词义错误

风格不合适（太口语 / 太书面 / 太直译）

语法或逻辑错误

用你自己的话重新翻译这段文字，使其更自然、准确

如果有老师提供的专业翻译，请与其对比，并总结你的修改和改进

最后提交你：

机器翻译文本

自己的修正版

错误列表与简要分析

● Список лексики:

1. 驾照 (jià zhào) – водійські права
2. 学会开车 (xué huì kāi chē) – навчитися водити

3. 游泳 (yóu yǒng) – плавати
4. 淹死 (yān sǐ) – втонути
5. 语言 (yǔ yán) – мова
6. 计划 (jì huà) – план

Етап машинного перекладу. Викладач пропонує студентам автентичний текст китайською мовою та ознайомлює їх із ключовою лексикою. Далі студенти використовують інструменти машинного перекладу (наприклад, ChatGPT або DeepL) для отримання української версії тексту.

Етап аналізу перекладу. Студенти здійснюють детальний аналіз результатів машинного перекладу, виокремлюючи й систематизуючи помилки таких типів: неточності у відтворенні значень; невідповідність стилю; нелогічні або семантично розірвані конструкції.

Етап редагування. Студенти готують власну відредаговану версію перекладу, спираючись на мовні знання та контекст. Відредаговані тексти обговорюються в малих групах або з викладачем, що сприяє колективному розв'язанню складних перекладацьких завдань.

Етап зіставлення з професійним перекладом. Викладач надає студентам офіційний або професійно виконаний переклад того самого тексту (за наявності). Студенти порівнюють власні виправлення з професійною версією та визначають напрями, у яких їхні переклади можуть бути вдосконалені.

Запропонована вправа відтворює реальні завдання редактора перекладу, формуючи у студентів навички критичного аналізу машинного перекладу, виявлення його недоліків та перетворення результату в стилістично і семантично коректний текст.

Висновки до розділу 2

У другому розділі проаналізовано практичне застосування мультимодальних засобів для підготовки перекладачів китайської мови. Результати дослідження свідчать, що інтеграція мультимодальних засобів разом із використанням ШІ значно підвищує ефективність мовної підготовки, сприяючи одночасному розвитку мовних і професійних навичок у здобувачів.

Застосування відеоматеріалів на заняттях удосконалює сприйняття усного мовлення, збільшує лексичний запас і полегшує розуміння культурних аспектів китайської мови. Відео дозволяє відтворювати моделі реальних ситуацій, що моделюють професійну діяльність майбутніх перекладачів. Визначено ключові критерії добору таких ресурсів, ефективні методи їхнього застосування та спеціалізовані вправи для вивчення контенту. Завдання типу послідовного перекладу текстів, субтитрування або дубляжу забезпечують здобувачам можливість активно застосовувати отримані знання в динамічному освітньому середовищі.

Аудіоматеріали також виступають важливим елементом підготовки, оскільки такі ресурси вдосконалюють навички сприйняття мовлення на слух, а також удосконалюють пам'ять, увагу й реактивність. Визначено кілька ефективних вправ, як-то послідовний переклад аудіодіалогів, прослуховування з вибором правильної відповіді та навчання синхронного перекладу. Використання автентичних текстів, зокрема новинних випусків, промов та виступів китайською мовою, допомагає здобувачам адаптуватися до різноманітних типів мовлення, а також прослуховувати специфіку офіційної, ділової та повсякденної комунікації.

Інтеграція штучного інтелекту є інноваційним аспектом освітнього процесу. Сучасні ШІ-інструменти, наприклад, автоматичні перекладачі, платформи для написання субтитрів, сервіси прослуховування мовлення та системи машинної транскрипції, суттєво підвищують якість навчання майбутніх фахівців. Завдання з редагування машинного перекладу, дослідження помилок

ШІ та інтерактивні вправи, наприклад, текстова переписка чи імітація інтерв'ю за участі ШІ, формують у студентів критичне мислення, мовленнєву інтуїцію й адаптивність у перекладацькій діяльності.

Отже, мультимодальні засоби у підготовці перекладачів китайської мови сприяють всебічному розвитку їхніх компетенцій завдяки інтеграції візуальних, аудіальних та інтерактивних засобів навчання. Використання відео-, аудіоматеріалів і ресурсів штучного інтелекту не лише збільшує мотивацію студентів, а й ефективно наближає навчальний процес до професійних умов роботи перекладача. Упровадження зазначених методик формує високий рівень перекладацької компетентності, що є важливою складовою успішної кар'єри в сфері перекладу.

ЗАГАЛЬНІ ВИСНОВКИ

У результаті проведеного дослідження встановлено, що використання мультимодальних засобів у підготовці перекладачів китайської мови є ефективним і педагогічно обґрунтованим підходом. Використання різних каналів сприйняття повідомлення (зорового, слухового, текстового та комплексного) дозволяє не лише урізноманітнити мовну підготовку, а й зробити її більш ефективною і гнучкою. Сьогоднішня мовна освіта вимагає від здобувачів не лише вивчення мовних норм, а й удосконалення міжкультурної компетенції, навичок гнучкості в нових умовах і спроможності працювати з різними форматами повідомлення — саме в цих моментах мультимодальність демонструє свої найсильніші аспекти.

Теоретичний аналіз літератури дозволив зрозуміти сутність мультимодального підходу як одного з головних напрямів у сучасній лінгводидактиці. Інтеграція традиційних текстових ресурсів з аудіо-, відео- та цифровими ресурсами створює умови для кращого занурення в мовне середовище та вибудовування комплексного бачення лінгвокультурного середовища. Особливої актуальності ця модель отримує у викладанні китайської мови, яка вимагає візуальної підтримки для кращого розуміння ієрогліфіки, а також аудіальних вправ для опанування тональних нюансів.

Практичний компонент роботи, що містить аналіз прикладних завдань із застосуванням відео- та аудіоматеріалів, підтвердив необхідність використання мультимодального підходу у вибудовуванні перекладацьких навичок. Вправи, складені на основі автентичних відеофрагментів, допомагають розвитку розуміння інформації, тренують пам'ять, увагу та здатність адаптувати переклад до комунікативного контексту. Завдання на субтитрування та дубляж сприяють формуванню чутливості до стилістичних характеристик мови, а також навичок точно і лаконічно передавати текст іншою мовою. Залучення технологій, а саме інструментів для автоматизованої обробки інформації, озвучення чи перекладу, розширює набір доступних дидактичних засобів та допомагає студентам

орієнтуватися в цифровому контенті, що є важливою частиною перекладацької підготовки.

Загалом, результати кваліфікаційної роботи підтверджують, що мультимодальний підхід — це не лише додатковий прийом навчання, а повноцінна методична засада, яка відповідає потребам сьогоденної освіти. Його застосування забезпечує формування кращих і стійкіших знань, сприяє підвищенню мотивації здобувачів, а також готує їх до діяльності в умовах, де перекладачеві доводиться швидко адаптуватися, мислити критично та працювати з різними типами тексту. Усе це робить мультимодальні засоби не лише сучасними, а й необхідними у сфері підготовки перекладачів китайської мови.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Беляєва Г. Є. Проблеми машинного перекладу та його застосування у навчанні майбутніх перекладачів. Філологічні студії, 2020. URL: <https://journals.cusu.in.ua/index.php/philology/article/download/13/10/20>
2. Використання відеоматеріалів на уроках англійської мови. MM Publications (б/д). URL: <https://mmpublications.com.ua/vykorystannya-videomaterialiv-na-urokah-anglijskoyi-movy/>
3. Гордієнко Т. С. Методичні аспекти викладання китайської мови у сфері професійної підготовки перекладачів. Іноземна філологія, 2022. № 37. С. 120–124. URL: <https://periodicals.karazin.ua/foreignphilology/article/view/20818/19565>
4. Куликова О. П. Професійна підготовка перекладачів у системі вищої освіти Китайської Народної Республіки: дис. ... канд. пед. наук: 13.00.04. Київ, 2021. 278 с. URL: https://nubip.edu.ua/sites/default/files/u145/dis_shen_liin.pdf
5. Попова Г. А. Підготовка майбутніх перекладачів китайської мови у вищій школі: монографія. Одеса: ПНПУ, 2020. 228 с. URL: <https://dspace.pdpu.edu.ua/handle/123456789/127>
6. Семенова С. В. Використання імерсивних технологій для підготовки майбутніх перекладачів східних мов. Сучасні інформаційні технології, 2023. № 3(71). С. 76–80. URL: <https://vspu.net/sit/index.php/sit/article/download/5090/4493>
7. Станіславська О. О. Роль відеоматеріалів у вивченні китайської мови. Сходознавство. Харків: ХНПУ, 2024. С. 119–120. URL: <https://dspace.hnpu.edu.ua/items/81777bf0-e8d0-46bc-b5af-eee7e87cfeca>
8. Сучасні методики навчання іноземних мов і перекладу в Україні та за її межами: зб. матеріалів IV Міжнар. наук.-практ. конф. Одеса, 2022. URL: <https://www.researchgate.net/publication/366248095>
9. Філенко І. Роль відеоматеріалів у вивченні китайської мови. Сходознавство: матеріали V Міжнар. наук.-метод. конф. Харків: ХНПУ, 2024. С. 119–120. URL: <https://dspace.hnpu.edu.ua/handle/123456789/15778>

10. Чан І. Особливості інтенсивного навчання китайської мови. Лінгвістичні студії, 2021. № 42. С. 112–117. URL: <https://core.ac.uk/download/pdf/300405022.pdf>
11. Anisimova T. Integrating Multimodal Approaches in English Language Teaching for Inclusive Practices: A Pedagogical Exploration. PhilArchive, 2020. URL: <https://philarchive.org/archive/ANIIMA>
2. Busuu – Learn Languages Online. URL: <https://www.busuu.com/>
3. Chao Yue 巢玥. 3D虚拟现实技术介入的译前准备与交替传译认知负荷的相关性研究. 外语教学 (Foreign Language Teaching), 2021, №5. С. 93–97.
4. Chen Xi, Pan Hanting, Pan Li 陈曦, 潘韩婷, 潘莉. 翻译研究的多模态转向: 现状与展望 (Multimodal Turn in Translation Studies: Present and Prospect). 外语研究 (Foreign Language Research), 2020, №2. С. 80–87.
5. ChinesePod – Chinese Language Learning Podcasts. URL: <https://www.chinesepod.com/>
6. DeepL – AI Translation Platform. URL: <https://www.deepl.com/translator>
7. Duolingo – Free Language Courses for Global Users. URL: <https://uk.duolingo.com/>
8. Google Translate – Online Machine Translation Service. URL: <https://translate.google.com/>
9. Jiang Zhijia 蒋志佳. 多模态协同教学在语法教学中的应用与实践探究 (Application of Multimodal Collaborative Teaching in Grammar Teaching). 国外英语考试教学与研究, 2023, 5(3). С. 129–133.
10. Lan Y. J., Sung Y. T. Virtual Reality-Assisted Language Learning: A Follow-Up Review (2018–2022). *Frontiers in Psychology*, 2023. URL: <https://www.frontiersin.org/articles/10.3389/fpsyg.2023.1153642/full>
11. Li Namei, Han Bing 李娜美, 韩冰. 基于多模态话语分析的线上对外汉语词汇教学研究. 汉字文化 (Chinese Characters Culture), 2022, №12. С. 77–79.

12. Long Minghui. Cultivation of Translators for Multimodal Translation in the New Media Age. *Journal of Contemporary Educational Research*, 2024, Vol. 8, №5. DOI: 10.26689/jcer.v8i5.6667.
13. Mandarin Corner – Conversational Mandarin Videos. URL: <https://www.mandarincorner.org/>
14. NetEase Cloud Classroom (网易云课堂). URL: <https://study.163.com/>
15. OpenAI Whisper – Speech Recognition Model (open-source). URL: <https://github.com/openai/whisper>
16. Paivio A. *Dual Coding Theory and Education*. University of Michigan, 2006. URL: <https://websites.umich.edu/~rdytolrn/pathwaysconference/presentations/paivio.pdf>
17. Sağlam N. Integrating Multimodal Adaptation into Translator Training: A Theoretical Rationale. *Firat Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 2024, Vol. 34, №3. P. 1205–1218. DOI: 10.37547/sosyal-sbd-040322-278.
18. Schorr I., Plecher D. A., Eichhorn C., Klinker G. Foreign language learning using augmented reality environments: a systematic review. *Frontiers in Virtual Reality*, 2024, Vol. 5. DOI: 10.3389/frvir.2024.1288824.
19. Sánchez Rodas F., del Río López R. Multimodal Translation in YouTube Shorts from Spanish Football Teams. *Transletters*, 2024, №8. P. 1–33.
20. Wang Huashu, Li Shijie 王华树, 李世杰. 音视频译者的职业胜任力及其在MTI教育中视听译人才培养中的作用. *翻译界 (Translation Horizons)*, 2021, №2. C. 98–114.
21. Wang Huashu, Liu Shijie 王华树, 刘世界. 人工智能时代翻译技术转向研究. *外语教学*, 2021, №5. C. 87–92.
22. Wang Shan, Liu Junyu 王珊, 刘峻宇. 国际汉语词汇教学中的多模态话语分析. *汉语学习*, 2020, №6. C. 85–96.
23. Wang Shan, Yin Jiuhuan 王珊, 殷久涵. 立法汉语名词的多模态教学. *汉语学习*, 2022, №4. C. 67–72.

24. Wang Shanshan, Yin Jiankun, Li Ming. Developing Students' Multiliteracies in Tourism Translation Class. *Journal of Mudanjiang University*, 2022, №10. C. 96–101.
25. Wang Ying, Xu Lin 王颖, 许琳. Exploring the Impact of Virtual Reality on Second Language Acquisition. *Computer Assisted Language Learning*, 2023, Vol. 36, №4. P. 1–20. DOI: 10.1080/09588221.2023.2192770.
26. Wu Yun 吴贇. 媒介转向下的多模态翻译研究. *外国语*, 2022, №5. C. 13–22.
27. Zain D. The Implementation of Augmented Reality for Language Teaching. *MEXTESOL Journal*, 2023, Vol. 47, №3. P. 1–17. DOI: 10.61871/mj.v47n3-3.
28. Zhang Peng 张鹏. Learning Strategies, Motivation and Learners' Perspectives. *Chinese Language Teaching Methodology and Technology*, 2021, Vol. 4, №1. Art. 2. URL: <https://engagedscholarship.csuohio.edu/cltmt/vol4/iss1/2>
29. Zheng Chunping, Lu Zhihong, Liu Hanyong та ил. 虚拟现实环境中大学生英语学习观与学习投入研究. *外语电化教学*, 2021, №2. C. 85–92.

ABSTRACT
of the MA thesis
“The Role of Multimodal Resources in the Formation of Translation
Competence of Future Chinese Language Specialists”
(Kharkiv, 2025)
written by Anna Bihun
(research advisor – Ph.D., associate prof. Svitlana Virotschenko)

In modern foreign language education, the integration of multimodal resources has become a key factor in enhancing the effectiveness of teaching and learning processes. This is particularly relevant in translator training, where students are required not only to master linguistic structures but also to navigate multilingual contexts, employ diverse communicative strategies, and adapt to rapid changes in professional practice. Multimodal resources — including textual, audiovisual, and interactive materials — provide a dynamic and interactive environment that facilitates the development of translation competence.

Relevance of the work. The relevance of this study is determined by the increasing demand for highly qualified Chinese language translators with strong intercultural and professional competencies. Traditional teaching methods often do not account for modern learners’ cognitive and perceptual characteristics, limiting the effectiveness of skill acquisition. The use of multimodal resources addresses these challenges by enhancing learner engagement, interactivity, and individualized learning.

The object of the study: the process of training Chinese language translators.

The subject of the study: the implementation of multimodal resources in the educational process.

The purpose of the study: to investigate the role and effectiveness of multimodal resources in translator training and their impact on the development of professional skills and competencies.

Research tasks:

1. To explore the theoretical foundations of the multimodal approach in language education;
2. To identify key types of multimodal resources and their functions in translator training;
3. To evaluate the impact of multimodal resources on the development of practical translation skills;
4. To conduct empirical research on the effectiveness of multimodal teaching;
5. To compare traditional and multimodal teaching methods;
6. To develop recommendations for optimal integration of multimodal resources into translator training.

Research materials: teaching resources used for Chinese language translator training, including video content, interactive platforms, audio materials, and traditional texts.

Research methods: analysis of scientific literature, comparative analysis, empirical study, questionnaires, and observation.

Scientific novelty: the study examines the use of multimodal resources in Chinese translator training, revealing their role in enhancing translation competence and intercultural skills.

Theoretical significance: the research contributes to the understanding of multimodal learning strategies in translator education and the cognitive processes involved in acquiring translation skills.

Practical significance: the findings provide recommendations for incorporating multimodal resources in higher education, assisting educators, methodologists, and students in developing translation competence effectively.

Structure and scope of the master's thesis: the thesis includes an introduction, two chapters, conclusions, a list of references, and an abstract in English. The total volume of the main text is 61 pages.